

УДК 392

<https://doi.org/10.56122/..v2i2.250>

ROMANTİK İLİŞKİLERDE BAĞLANMA STİLLERİ: SİSTEMATİK BİR DERLEME ATTACHMENT STYLES IN ROMANTIC RELATIONSHIPS: A SYSTEMATIC REVIEW

Yl. Öğr. Hakan KOSTAK

(ORCID ID: 0000-0002-0341-9259) (pd.hakankostak@gmail.com)

Necmettin Erbakan Üniversitesi, A.K.E.F. Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik
Danışmanlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

Prof. Dr. Bülent DİLMAÇ

(ORCID ID: 0000-0001-5753-9355) (bulentdilmac@gmail.com)

Necmettin Erbakan Üniversitesi, A.K.E.F. Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik
Danışmanlık Anabilim Dalı

Doç. Dr. H. İrem ÖZTEKE KOZAN

(ORCID ID: 0000-0002-3516-4895) (iozteke@erbakan.edu.tr)

Necmettin Erbakan Üniversitesi, A.K.E.F. Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik
Danışmanlık Anabilim Dalı

ÖZET

Bu araştırmada romantik ilişkilerde bağlanma stilleri konusunda gerçekleştirilmiş olan çalışmaların incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu sebeple sistematik derleme yöntemiyle 2006-2024 tarihleri arasında gerçekleştirilen araştırmalar incelenmiştir. Araştırmalara erişmek için Türkiye Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi ve Google Akademik veri tabanları kullanılmıştır. “Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri” kavramı aratılarak toplamda 156 sonuca ulaşılmıştır. İlgili veri kaynaklarından ulaşılan araştırmalar betimsel içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Ulaşılan çalışmalar; yapıldığı yıllara, birlikte kullanılan değişkenlere, yayımlandığı ana bilim dalına, araştırma türüne, yayımlandığı ile, üzerinde çalışılan örneklemin cinsiyetine, yaş aralığına ve genişliğine göre incelenmiştir. Elde edilen bulgular konu ile ilgili alan yazın kapsamında değerlendirilerek daha sonra yapılacak olan araştırmalara katkı sağlayacağı ve araştırmacılara faydalı olması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlişki, romantik ilişki, bağlanma, bağlanma stilleri, araştırmalar.

ABSTRACT

This study aims to examine research conducted on attachment styles in romantic relationships. For this purpose, studies conducted between 2006 and 2024 were reviewed using the systematic review method. The YÖK National Thesis Center and Google Scholar databases were used to access the research. A total of 156 results were obtained by searching for the term “attachment styles in romantic relationships.” The studies were analyzed using a descriptive content analysis approach. The analyses focused on variables such as the year of publication, associated variables, academic field of publication, study type, region of publication, participants' gender, age range, and age spread. The findings were evaluated within the scope of the relevant literature, with the aim of providing insights for future research.

Keywords: Relationship, romantic relationship, attachment, attachment styles, research.

GİRİŞ

İnsanlar, sürekli olarak diğer insanlarla ilişki halindedir ve bu ilişkiler içerisinde yeniden anlam bulmaktadırlar (Cüceloğlu, 2022, s. 18). İnsanların buldukları dönemler itibariyle ilişkiler çeşitlenmekte ve davranışların yöneltildiği kişiler değişmektedir (Bowlby, 1969). Doğumundan sonra temel bakım verenlerle başlayan iletişim yaşamın sonraki yıllarında akran ilişkisi veya romantik ilişkiler gibi çoğalarak devam etmektedir (Özteke, 2015). Bu araştırma kapsamında ele alınacak olan ilişki türü ise romantik ilişkilere aittir. Romantik ilişkiler, karşılıklı kabul ve gönüllülüğün olduğu ilişkiler olarak tanımlanmaktadır (Collins, 2003). Başka bir tanıma göre ise, romantik ilişkiler karşılıklı paylaşımlarda bulunulan, yakınlık, güven ve bağlılık içeren ilişkilere aittir (Özteke, 2015). Tanımlarda görüldüğü üzere karşılıklılık, kabul, gönüllülük, yakınlık güven ve bağlılık romantik ilişkiler için oldukça önemlidir. Bunların yanı sıra alan yazında bağlanma ve bağlanma stilleri kavramları da ön plana çıkmaktadır.

Bağlanma, kişiler arasındaki etkileşimle kuvvetlenen, etkili ve karşılıklı bağ ya da çocukların temel bakım verenleriyle kurduğu ilişki gibi pek çok şekilde tanımlanmıştır (Bakırcıoğlu, 2012). Bebeklik döneminde bağlanma kavramı bebeklerin ebeveynlerine ya da temel bakım verenlerle iyi bir iletişim kurması ve bununla birlikte rahatlaması gibi davranışların tamamını içermektedir. Yaşamın ilk dönemlerinde gelişmeye başlayan bağlanma oldukça güçlü bir bağlıdır. Bebekliklerin bağlanma konusunda yaşadıkları problemler hayatlarının ilerleyen yıllarında kuracakları ilişkiler üzerinde etkilidir (Soysalı vd., 2005).

Bağlanma teorisiyle ilgili çalışan araştırmacılar ilk olarak bebeklerle ebeveynler arasındaki bağlanma ilişkisine odaklanmıştır. Ainsworth ve arkadaşları (1978) yaptıkları deney ile çocukların 3 çeşit bağlanma davranışı sergilediğini ortaya koyduğunu bulmuştur. Bunlar; kaçınan, kaygılı/kararsız ve güvenli bağlanma stilleridir. Kaçınan bağlanan bebekler, anneleri ortamdaki ayrıldığında tepki göstermiş ancak annesi geri geldiğinde ilgisiz kalmıştır. Kaygılı/kararsız bağlanan bebekler anneleri ortamdaki ayrıldığında tepki göstermiş, annesi ortama geri döndüğünde ise hem olumlu (mutlu olma) hem de olumsuz (sinirlenme vb.) davranışları aynı anda sergilemiştir. Güvenli bağlanan bebekler ise annesi ortamdaki ayrıldığında tepki gösterse de annesi geri dönünce sakinleşmiştir (Akt., Özteke, 2015).

Daha sonraki yıllarda araştırmacılar tarafından yetişkinlerin ilişkilerine yönelik çalışmalar (örneğin Hazan ve Shaver, 1987, Bartholomew ve Horowitz, 1987) gerçekleştirilmiştir (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Hazan ve Shaver, 1987). Hazan ve Shaver, Bowlby ve Ainsworth tarafından ortaya atılan çocukluk döneminde bağlanmayla ilgili teorileri romantik ilişkilere uyarlamıştır. Güvenli bağlanma, kaçınmacı bağlanma ve kaygılı/kararsız bağlanma stilleri üzerinde çalışmalar yapmışlardır. Güvenli bağlanan kişiler daha mutlu ve güvenli olarak, kaçınmacı bağlananlar yakınlık korkusu ve duygusal dengesizliklerle tanımlanırken kaygılı/kararsız bağlananlar saplantılı bağlılık ve aşırı cinsel çekimle tanımlanmıştır (Hazan & Shaver, 1987). Bartholomew ve Horowitz ise bağlanma stilleri için 4 gruptan oluşan farklı bir model önermiştir. Bu model oluşturulurken kişilerin kendilerini ve karşısındaki kişileri olumlu ya da olumsuz değerlendirmeleri esas alınmıştır. Güvenli bağlanan kişilerin hem kendilerine hem de karşısındaki kişilere karşı değerlendirmeleri olumludur. Ayrıca yakınlık kurma konusunda problem yaşamamaktadırlar. Saplantılı bağlanan bireyler ise kendilerini olumsuz karşısındaki kişileri olumlu değerlendirmektedir. Kayıtsız bağlanan bireyler ise kendilerini olumlu karşısındaki kişiyi olumsuz değerlendirmektedir. Yakınlık gösterilmesine karşı tepkisiz kalmaktadır. Korkulu bağlanan bireyler ise hem kendilerini hem de karşısındaki kişileri olumsuz değerlendirmektedir (Bartholomew & Horowitz, 1991).

Gerçekleştirilen çalışma ile bu konuda yapılan araştırmaların kısa bir derlemesinin yapılarak hali hazırda var olan temel araştırmalara ilişkin bilgi verilmesi, alan yazındaki eksikliklerin ortaya koyulması ve daha sonra çalışma yapacak araştırmacılara fikir vermesi amaçlanmıştır. Araştırmanın temel amacı ise Google Akademik ve YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanlarındaki romantik ilişkilerde bağlanma stilleri konusunda yazılmış araştırmaların çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir.

Alt Amaçlar

1. Türkiye’de “romantik ilişkilerde bağlanma stilleri” konusunda yazılan tezler yayın yılı açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. Türkiye’de “romantik ilişkilerde bağlanma stilleri” konusunda yazılan tezler örneklemin genişliği açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. Türkiye’de “romantik ilişkilerde bağlanma stilleri” konusunda yazılan tezler illere göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
4. Türkiye’de “romantik ilişkilerde bağlanma stilleri” konusunda yazılan tezler yayımlanan ana bilim dalına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
5. Türkiye’de “romantik ilişkilerde bağlanma stilleri” konusunda yazılan tezler romantik ilişkilerde bağlanma stilleri kavramıyla birlikte kullanılan değişkenler açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?

6. Türkiye’de “romantik ilişkilerde bağlanma stilleri” konusunda yazılan tezler türüne göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
7. Türkiye’de “romantik ilişkilerde bağlanma stilleri” konusunda yazılan tezler örneklemin cinsiyetine göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
8. Türkiye’de “romantik ilişkilerde bağlanma stilleri” konusunda yazılan tezler yaş aralığına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma gerçekleştirilirken Türkiye’de romantik ilişkilerde bağlanma konusunda yazılan lisans üstü tezlerin incelenmesi amacıyla sistematik derleme yöntemi tercih edilmiştir. Elde edilen veriler betimsel içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir.

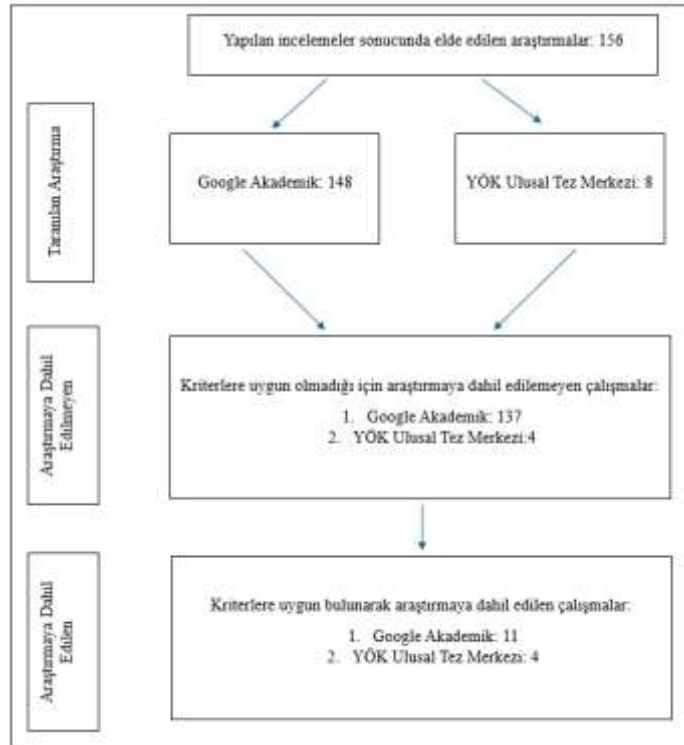
Tarama Süreci

2006-2024 yılları arasında Google Akademik ve YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanlarında romantik ilişkilerde bağlanma stilleri konusunda yayımlanmış olan tezler incelenmiştir. Tarama 1 Kasım 2024 tarihinde sonlandırılmıştır. Bu tarihe kadar olan ve ilgili kriterlere uyan tüm araştırmalar dahil edilmiştir.

“Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri” başlığı YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde aratılarak 8 adet, Google Akademik veri tabanında ise 148 adet sonuca ulaşılmıştır. Başlıklarda “romantik ilişkilerde bağlanma stilleri” kavramının yanı sıra “evlilik/flört” varyasyonları da aratılarak ilgili tüm araştırmalara ulaşılması amaçlanmıştır. Elde edilen bilgiler sistematik bir şekilde daha önceden hazırlanmış olan analiz formuna işlenerek veri kaybının önlenmesi amaçlanmıştır.

İlgili kavramlar veri tabanlarında yukarıda belirtildiği şekilde belirtildikten sonra erişime açık olan tüm dosyalar tek tek incelenmiştir. Ardından makale, seminer, konuya uygun olmayan tezler, elektronik kitap ve ölçek çalışmaları araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Yapılan analizler sonucunda her iki platformda 4 adet araştırmanın ortak olduğu tespit edilmiş olup bu araştırmalar sayısal verilere tek araştırma olarak geçirilmiştir. Elde edilen sonuçlara ilişkin tablo şekil 1’de yer almaktadır.

Şekil 1 (Tarama sürecine ilişkin şema)

BULGULAR

Araştırma kapsamında ilgili araştırmalar yayım yılı, çalışılan örneklemelerin genişliği, örneklemelerin yaş aralıkları ve cinsiyetlere göre dağılımı, yayımlandığı il, yayımlandığı ana bilim dalı, tezin türü ve değişkenler açısından incelenmiştir.

Şekil 2 (Araştırmaların yıllara göre dağılımları)

Yıl	f	%
2006	1	6,66
2007	0	0
2008	0	0
2009	1	6,66
2010	0	0
2011	0	0
2012	0	0
2013	0	0
2014	0	0
2015	0	0
2016	2	13,32
2017	2	13,32
2018	0	0
2019	0	0
2020	1	6,66
2021	3	19,98
2022	1	6,66
2023	3	19,98
2024	1	6,66

Yukarıdaki tabloda (Şekil 2) da görüldüğü üzere 2007, 2008, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2018 ve 2019 yıllarında ilgili anahtar kavramla ilgili tez konusu çalışılmamıştır. 2006, 2009, 2020, 2022 ve 2024 yıllarında birer adet (%6,6) çalışma gerçekleştirilmiştir. 2016 ve 2017 yıllarında ikişer adet (%13,32), 2021 ve 2023 yıllarında ise üçer adet (19,98) çalışma gerçekleştirilmiştir.

Şekil 3 (Araştırmaların örneklemelerinin sayılarına göre dağılımları)

Örneklemelerin Genişliği	f	%
0-150	0	0
151-300	6	40
301-450	6	40
451-600	3	20
601 ve daha fazlası	0	0

Araştırmaların örneklemelerinin sayılarına göre dağılımlarının verildiği tablo (Şekil 3) incelendiğinde 151-300 kişi aralığında ve 301-450 kişi aralığında altışar (%40), 451-600 aralığında ise 3 (%20) araştırma mevcut iken 0-150 ile 601 ve daha fazlası aralıklarında hiç araştırma gerçekleştirilmemiştir.

Şekil 4 (Araştırmaların yayımlandığı ana bilim dallarına göre dağılımları)

Ana Bilim Dalı	f	%
Klinik Psikoloji	10	66,60
Psikoloji	1	6,66
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	2	13,33
Aile Danışmanlığı	1	6,66
Sosyal Psikoloji	1	6,66

Araştırmaların yayımlandığı ana bilim dallarına göre dağılımları şekil 4'te gösterilmiştir. Bu tablo incelendiğinde en çok Klinik Psikoloji Ana Bilim Dalı'nda 10 tane (%66,60), ikinci olarak Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı'nda 2 adet (%13,33) son olarak da Psikoloji, Aile Danışmanlığı ve Sosyal Psikoloji Ana Bilim Dallarında ise 1'er adet (%6,66) tez çalışmasının yapıldığı anlaşılmaktadır.

Şekil 5 (Araştırmaların türlerine göre dağılımları)

Tez Türü	f	%
Yüksek Lisans	14	93,33
Doktora	1	6,66

Araştırmalar türlerine göre incelendiğinde 14 adet yüksek lisans tezi (93,33), bir adet de doktora tezi (6,66) görülmektedir.

Şekil 6 (Araştırmaların yaş aralıklarına göre dağılımları)

Yaş Aralıkları	f	%
18-30	4	26,66
18-45	2	13,33
18-60	1	6,66
18-61 ve sonrası	7	46,66
Belirtilmemiş	1	6,66

Şekil 6'teki tablo incelendiğinde en fazla tercih edilen (%46,66) yaş aralığı 16-61 ve sonrasıdır. Ardından sırayla 18-30 yaş aralığı (%26,66), 18-45 yaş aralığı (13,33) ve 18-60 yaş aralığı (%6,66) gelmektedir. Bir araştırmada ise yaş aralıklarına ilişkin veriler belirtilmemiştir.

Şekil 7 (Araştırmaların yayımlandığı illere göre dağılımları)

Araştırmaların Yayımlandığı İller	f	%
-----------------------------------	---	---

Gaziantep	1	6,66
Ankara	1	6,66
Çanakkale	1	6,66
İstanbul	12	80

Şekil 7’deki tablo incelendiğinde sadece 4 il görülmektedir. Bu illerden İstanbul 12 adet (%80) ile ön plana çıkarken Gaziantep, Ankara ve Çanakkale illerinde 1’er adet (%6,66) araştırma yayımlanmıştır.

Şekil 8 (Araştırmaların örneklemelerinin cinsiyetlere göre dağılımları)

Örneklemelerin Cinsiyetlere Göre Dağılımı	f	%
Erkek	1986	39,45
Kadın	3046	60,5
Belirtilmemiş	2	0,03

Araştırmalar örneklemelerinin cinsiyetlere göre dağılımlarının verildiği tablo (Şekil 8) incelendiğinde iki cinsiyet arasında büyük bir farklılığın mevcut olduğu görülmektedir. Araştırma sırasında 3046 kadından (%60,5) veri toplanırken erkeklerden ise 1986 kişiden (%39,45) veri toplanmıştır. İki kişi (%0,03) ise cinsiyetlerini belirtmemiştir.

Şekil 9 (Araştırmaların romantik ilişkilerde bağlanma stilleri ile birlikte çalışılan kavramlara göre dağılımları)

Birlikte Çalışılan Değişkenler	f	%
Romantik Kıskançlık	1	1,88
İlişki Doyumu	4	7,52
Sosyodemografik Özellikler	15	28,2
Aldatma Niyeti	2	3,76
Anne Baba Tutumu	2	3,76
Psikolojik Zihinlilik	1	1,88
Partnerlerin Tutumları	1	1,88
İlişkiye İlişkin Tutum	1	1,88
Çatışma Çözme Stratejileri	1	1,88
Olumsuz Duygudurumunu Düzenleme	1	1,88
İlişkide Kendini Güvende Hissetme	1	1,88
İlişkide Çatışma/Sorun Yaşama Sıklığı	2	3,76
Evlilikte İlişki İstikrarı	1	1,88
Evlilik Uyumu	1	1,88
Kişilerarası Problem Çözme Davranışı	1	1,88
İlişki Algılama Biçimi	1	1,88
İlişki Bağlılık Miktarı	1	1,88
İzlenilen Dizilerin Evlilik Algısına Etkisi	1	1,88
Çocukluk ve Ergenlik Dönemindeyken Ebeveynlerle İlişki Niteliği	1	1,88
Çatışma Yönetim Biçimi	1	1,88

Psikolojik Tedavi Geçmişi/İlaç Kullanımı	3	5,64
Ebeveynlerin İlişkisini Algılama Biçimi	1	1,88
İşlevsel Olmayan İlişki İnançları	1	1,88
İlişkisel Benlik Tutumları	1	1,88
Duygu Dışavurumu	1	1,88
Siber Flört İstismarı	1	1,88
İlişki Öz Yeterlik İnancı	1	1,88
Bilişsel Duygu Düzenleme Becerisi	1	1,88
Telefonda ve/veya Bilgisayarda Geçirilen Süre	1	1,88
Reddedilme Duyarlılığı	1	1,88
Algılanan Sosyal Destek	1	1,88

Yukarıdaki tablo (Şekil 9) incelendiğinde 31 adet farklı değişkenin olduğu görülmektedir. Sosyodemografik değişkenler araştırmaların tamamında (15 adet) yer alarak değişkenlerin %28,2'sini oluşturmaktadır. Ardından sırayla ilişki doyumu (%7,52), psikolojik tedavi geçmişi/ilaç kullanımı (%5,64), aldatma niyeti (%3,76), anne baba tutumu (%3,76) ve ilişkide sorun/çatışma yaşama sıklığı (%3,76) gelmektedir. Geriye kalan şu değişkenler ise birer kez yer almıştır: romantik kıskançlık (%1,88), psikolojik zihinlilik (%1,88), partner tutumları (%1,88), ilişkiye ilişkin tutum (%1,88), çatışma çözme stratejileri (%1,88), olumsuz duygudurumunu düzenleme (%1,88), ilişkide kendini güvende hissetme (%1,88), evlilikte ilişki istikrarı (%1,88), evlilik uyumu (%1,88), kişilerarası problem çözme davranışı (%1,88), ilişki algılama biçimi (%1,88), ilişkiye bağlılık miktarı (%1,88), izlenen dizilerin evlilik algısına etkisi (%1,88), çocukluk ve ergenlik dönemindeyken ebeveynlerle ilişki niteliği (%1,88), çatışma yönetim biçimi(%1,88), ebeveynlerin ilişkisini algılama biçimi (%1,88), işlevsel olmayan ilişki inançlar (%1,88), ilişkisel benlik tutumları (%1,88), duygu dışavurumu (%1,88), siber flört istismarı (%1,88), ilişki öz yeterlik inancı (%1,88), bilişsel duygu düzenleme becerisi (%1,88), telefonda ve/veya bilgisayarda geçirilen süre (%1,88), reddedilme duyarlılığı (%1,88), algılanan sosyal destek (%1,88).

TARTIŞMA, SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu araştırmada Türkiye’de romantik ilişkilerde bağlanma stilleri konusunda gerçekleştirilen araştırmaların çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Öncelikle toplamda 156 sonuca ulaşılmış ve bunların içinden ilgili kriterlere uygun olmayanlar elenmiştir. Geriye kalan 15 tez çalışması yıllara, birlikte kullanılan değişkenlere, yayımlandığı ana bilim dalına, türüne, yayımlandığı ile, örneklemin cinsiyetine, yaş aralığına ve genişliğine göre incelenmiştir.

Araştırmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde özellikle 2016 ve sonrası dönemde daha fazla çalışıldığı görülmüştür. Üçer çalışma ile 2021 ve 2023 yılları birinci sırayı paylaşmaktadır. Bu sebeple son yıllarda romantik ilişkilerde bağlanma stilleri konusuna olan ilginin arttığı söylenebilir. Son yıllarda artış gösterse de konuyla ilgili oldukça az araştırma bulunmaktadır. Daha sonraki yıllarda yapılacak olan araştırmalarda kapsam genişletilerek farklı bakış açılarına (cinsel ilişkiler, cinsel yönelim, sosyal medyanın etkisi vb.) da yer verilebilir.

Araştırmada cinsiyete göre dağılım incelendiğinde kadın katılımcıların büyük çoğunluğu (%60,5) oluşturduğu ve örneklemelerin erkekleri yeterince iyi yansıtmadığı söylenebilir. Bu sebeple daha sonraki yıllarda yapılacak olan araştırmalarda cinsiyet dağılımına dikkat edilmesi önerilebilir.

Araştırmalarda 18-61 yaş ve üzeri %46,66 oranıyla birinci sırayı almıştır. Bu durum farklı yaş aralıklarına göre araştırmaların nasıl değişim göstereceğini dengeli bir şekilde ortaya koymayı sağlayacaktır. Bu sebeple alan yazına karşılaştırma imkanı sunacağı düşünülmektedir.

Birlikte çalışılan değişkenlerin dağılımı incelendiğinde %28,2 ile birinci sırayı sosyodemografik özelliklerin aldığı ve neredeyse başka sıvırlan bir yüzdelik değer olmadığı söylenebilir. Her çalışmada farklı değişkenlere yer verilmesi aynı kavramların farklı örneklemeler üzerinde çalışılarak karşılaştırma yapılmasına engel olabilir.

Araştırmaların yayımlandığı ana bilim dallarına göre dağılımları incelendiğinde Klinik Psikoloji Ana Bilim Dalının ve Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı'nın ön plana çıktığı görülmektedir. Bu da ilgili konunun daha sığ bir alanda değerlendirilmesine sebep olabilir. Farklı alanlar tarafından da ele alınarak veya multidisipliner çalışılarak alan yazına daha iyi katkıda bulunulabilir.

SINIRLILIKLAR

Gerçekleştirilen bu çalışma sadece iki veri tabanı (YÖK Ulusal Tez Merkezi ve Google Akademik) kullanılarak ve Türkçe kaynaklardan yararlanılarak oluşturulmuştur. Sadece taramanın yapıldığı dönemde erişime açık olan kaynaklar kullanılmıştır. Veri tabanlarında sadece “romantik ilişkilerde bağlanma stilleri” anahtar kavramının aranmasının yanı sıra “evlilik/flört” varyasyonları da aratılarak ilgili tüm araştırmalara ulaşılması amaçlanmıştır. Ancak bu kavramlar araştırmacılar tarafından farklı şekillerde ifade edilmiş olabilir. Bu sebeple ulaşılamamış araştırmaların olabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

1. Adaylar, E. (2021). Yeni Evli Bireylerde Bağlanma Boyutları ve Aldatma Eğilimi İlişkisinde Duygu Düzenlemenin Aracı Rolü [Yüksek Lisans Tezi]. Maltepe Üniversitesi.
2. Ainsworth M.D. S., Blehar, M. C., Waters, E., Wall S. (1978). Patterns Of Attachment: A Psychological Study Of The Strange Stituation. Hillsdale, Nj: Erlbaum
3. Aydın, A. (2023). Romantik İlişkilerde Bağlanma Stilleri ve Aldatma Niyeti Arasındaki İlişkinin İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Biruni Üniversitesi.
4. Bahadır, Ş. (2006). Romantik İlişkilerde Bağlanma Stilleri, Çatışma Çözme Stratejileri ve Olumsuz Duygudurumunu Düzenleme Arasındaki İlişki [Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi.
5. Bakırcıoğlu, R. (2012). Ansiklopedik Eğitim ve Psikoloji Sözlüğü (1. baskı). Anı Yayıncılık.
6. Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment Styles Among Young Adults: A Test of a Four-Category Model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226-244.
7. Bilgiç, Ö. (2022). Kaygılı-Kaçıngan Kapanı: Bağlanma Stilleri Kapsamında Romantik İlişkilerin Ele Alınması [Yüksek Lisans Tezi]. Üsküdar Üniversitesi.
8. Bilir, S. E. (2016). Türkiye'deki Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde İşlevsel Olmayan İlişki İnançları ile İlişkisel Benlik Tutumlarının Bağlanma Kuramı Çerçevesinde Araştırılması [Yüksek Lisans Tezi]. Maltepe Üniversitesi.
9. Bowlby, J. (1969). Attachment: Attachment and Loss (2. baskı). Basic Books.
10. Cam, Ü. S. (2021). Romantik İlişkilerde Bağlanma Stilleri, Duygu Dışavurumu ve İlişki Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
11. Collins, W. A. (2003). More than Myth: The Developmental Significance of Romantic Relationships During Adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 13(1), 1-24. <https://doi.org/10.1111/1532-7795.1301001>
12. Cüceloğlu, D. (2022). İnsan İnsana (65. Baskı). Kronik Kitap.
13. Çeker, B. (2021). Romantik İlişkilerde Bağlanma Stillерinin Psikolojik Zihinlilik ile İlişkisi [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi.
14. Çelebi, Z. (2023). Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Bağlanma Stilleri, Siber Flört İstismarı, İlişki Öz Yeterlik İnancı ve Bilişsel Duygu Düzenleme Becerisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Gedik Üniversitesi.
15. Demir, D. (2016). Evlilik Uyumu ile Bağlanma Stilleri ve Kişilerarası Problem Çözme Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Maltepe Üniversitesi.
16. Güldür, M. (2020). Romantik Kıskançlık ve Bağlanma Stillерinin Romantik İlişkilerle İlişkisi [Yüksek Lisans Tezi]. Biruni Üniversitesi.
17. Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic Love Conceptualized as an Attachment Process (ss. 283-296). <https://doi.org/10.4324/9781351153683-17>

18. Kantarcı, D. (2009). Evli Bireylerin Bağlanma Stilllerine Göre Adatma Eğilimleri ve Çatışma Yönetim Biçimlerinin İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi.
19. Özteke, H. İ. (2015). Bağlanma, Eş Seçiminde Sınırlandırıcı İnançlar ve Beden İmgesi Baş Etme Stratejilerinin Romantik İlişkilerde Mükemmeliyetçiliği Yordaması [Doktora Tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
20. Perçin, B. (2023). Romantik İlişkilerde Bağlanma Stilleri ile Aldatmaya yönelik Niyet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Nişantaşı Üniversitesi.
21. Soysalı, A. Ş., Bodur, Ş., İşeri, E., & Şenol, S. (2005). Bebeklik Dönemindeki Bağlanma Sürecine Genel Bir Bakış. Turkish Journal Clinical Psychiatry, 8(2), 88-99.
22. Sümer, S. (2017). Romantik İlişkilerde Bağlanma Stilleri, Romantik Kıskançlık ve İlişki Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Hasan Kalyoncu Üniversitesi.
23. Uzun, K. N. (2017). Bağlanma Stilleri ile Evlilikte İlişki İstikrarı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Ticaret Üniversitesi.
24. Yılmaz, Z. (2024). Beliren Yetişkinlikte Reddedilme Duyarlılığı: Algılanan Ebeveyn Tutumları, Romantik İlişkilerde Bağlanma Stilleri ve Algılanan Sosyal Destek İlişkisinin İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi.

УДК 372.878

**МЕКТЕПТЕ МУЗЫКА САБАГЫНЫН ОКУУЧУЛАРДЫН АР ТАРАПТАН
ӨНҮГҮҮСҮНӨ ТИЙГИЗГЕН ТААСИРИ
ВЛИЯНИЕ УРОКОВ МУЗЫКИ В ШКОЛЕ НА РАЗВИТИЕ УЧАЩИХСЯ ПО ВСЕХ
СТОРОНАМ
THE EFFECT OF MUSIC LESSONS AT SCHOOL ON THE DEVELOPMENT OF
STUDENTS IN ALL ASPECTS**

Абдилатипов Суйунтбек Мусаевич

Ош мамлекеттик педагогикалык университети, окутуучу suiuntbek@mail.ru

Омошева Гүлзина,

Ош мамлекеттик педагогикалык университети, магистрант

***Аннотация.** Бул макалада мектепте өтүлүүчү музыка сабагындагы эске алынуучу бир канча эрежелер, окуучулардын, мугалимдердин ишемрдүүлүктөрү каралды. Ар бир бала таланттуу, айрыкча кээде тубаса музыкага шыктуу, жөндөмдүү балдар кездешет. Алардын жөндөм- шыгын билип, андан ары өркүндөтүү музыка мугалиминин негизги милдети. Музыка сабагы окуучуларды ар тараптан өнүктүрүүчү болуп саналат. Окуучуларга үйрөтүлүүчү сабактагы эрежелер көрсөтүлдү. Музыка эстетикалык тарбияны ишке ашыруунун негизги жолдорунун бири катары музыка мугалими менен окуучунун өз ара аракеттенүүсүнө толук мүмкүнчүлүк бери айтылды. Мугалимдердин интерактивдүү кырдаалды оптималдаштырып, классты кайра түзүшү керектиги, эркин жана жандуу атмосфераны түзүү, окуучуларды катышууга ынтызар кылып, ар бир музыкалык класста жаңы жандуу күчтөрдү тартуулоо керектиги сунушталды. Музыканын балдардын ар тараптан өнүктүрүүсү белгиленди.*

***Ачык сөздөр:** Музыка, окуучулар, сабак, мугалим, когнитивдик өнүгүү, социалдык көндүм, чыгармачыл ой жүгүртүү.*

***Аннотация.** В данной статье были рассмотрены некоторые правила, которые следует учитывать на уроках музыки в школе, ожидания учащихся и учителей. Каждый ребенок талантлив, особенно иногда встречаются дети, рождающиеся с музыкальными способностями. Знание своих способностей и дальнейшее их совершенствование – основная задача учителя музыки. Урок музыки – это всестороннее развитие учащихся. Учащимся были показаны правила урока. Было сказано, что музыка как один из основных способов реализации эстетического воспитания предоставляет полную возможность взаимодействия учителя музыки и ученика. Было предложено, чтобы учителя оптимизировали интерактивную*